

Järnkontorets diskontfond.tfonden.

Vid 1769 års riksdag beslöto ständerna med anledning af järnkontorets fonds utestående i sådana lån, som ej på några år kunde indrivas, att ett kreditiv i banken på högst tio tunnor guld skulle till nästa riksdag upplåtas åt järnkontolet, hvarpå brukssocieteten samma år beslöt, att dessa medel skulle utdelas såsom diskontlån. Enligt beslut vid 1772 års riksdag skulle järnkontolet få behålla ifrågasvarande kreditiv till 1775 års slut, hvarvid hälften inbetaltes, under det att anstånd med andra hälftens inbetalning lämnades till början af juli 1776.

Särskilda diskonträenskaper föreligga i följd häraf från 1770-1776.

Järnkontoets kreditivfond.

tiv-
1.

Vid 1786 års riksdag hade åt järnkontoet beviljats ett kreditiv i banken af 10 tunnor guld. Under de bekymmersamma tider, som under senare delen af 1810-talet inträffade i samband med diskontinrättningarnas obestånd, erinrades i en vid riksdagen 1817-1818 väckt motion härom, hvarefter riksens ständer beslöt att på vissa villkor och mot förskrifning af järnkontoets fonder ställa till dess disposition ett kreditiv i banken å 600.000 riksdaler banko att användas till järnhandteringens bästa, särskildt genom lån åt järnbruksägare. För närmare bestämmelser härom hölls i oktober 1818 en extra allmän sammankomst, hvarvid ett af fullmäktige jämte särskilda på sammankomsten utsedda deputerade uppgjordt och granskadt förslag till reglemente för denna kreditivrörelse af bruks societeten antogs. Enligt detta reglemente, af den 17 oktober 1818, skulle i revisionen öfver denna rörelse äfven banken få genom ett ombud deltaga.

Dessa anordningar hafva för tiden 1819-1870 föranlett vissa särskilda serier, såsom protokoll hos fullmäktige vid deras handläggning af kreditivlånerörelsen, protokoll vid revisionerna däröfver, lånelistor samt öfriga räkenskaper. Revisionsprotokollen äro alltid och lånelistorna tidvis sammanbundna med fullmäktiges protokoll öfver kreditivrörelsen.

Sedan vid 1869 års riksdag kreditivet bestämts till 750.000 riksdaler riksgälds och vid riksdagen 1870 beslutats, att det skulle i sin dåvarande form upphöra men järnkontoet däremot i riksbanken för år 1871 erhålla ett vanligt kassakreditiv å 600.000 riksdaler, upphörde särskild räkenskapsföring för kreditivfonden.

Järnkontorets licentfond.

onden.

Enligt Kungl. förordnande af den 27 juli 1762 skulle därefter direkt till järnkontoret inlevereras den dittills till manufakturkontoret ingående afgift ("licent") af 12 öre silfvermynt per skeppund, hvilken 1756 lagts på stångjärn, som med främmande fartyg fördes ur riket, och af hvilken manufakturkontoret dittills haft att i mån af behof till järnkontoret öfverlämna erforderliga belopp. såsom bidrag till den fond, ur hvilken de 1757 inrättade utförselpremierna för manufakturer skulle betalas (jfr ofvan, historiken angående manufakturfonden). Med anledning häraf beslöto fullmäktige den 17 januari 1763, att öfver dessa medel skulle "inrättas alldeles nya böcker och särskild fondräkning under nr 3", så att dessa så kallade licentförhöjningsmedel höllos skilda från de järnkontorets medel, som på metallvågarna i riket inflöto af järn- och stålmanufakturerna. I dessa böcker skulle till redogörande upptagas 1) dessa nu nämnda licentmedel, 2) den summa af 30.000 + 35.000 daler kopparmynt, som järnkontoret enligt 1757 års bestämmelse åtagit sig att årligen utbetala till järn- och stålmanufakturerna. Från fonden skulle däremot utbetalas alla de utgifter, som järnkontoret hade för dels utförselpremierna, dels andra åtgärder till järn- och stålmanufakturernas befrämjande enligt nyssnämnda Kungl. bref af den 27 juli 1762.

Sedan fondens förvaltning undergått åtskilliga förändringar, hvarunder, bland annat, år 1808 järnkontorets bidrag till densamma upphört, blef den på grund af Kungl. bref den 3 juni 1823 och 14 september 1824 öfverlämnad till kommerskollegium (jfr närmare fullmäktiges protokoll den 12 oktober 1824).

Från år 1763 finnas särskilda räkenskaper öfver kontorets licentmedel. De upphöra med år 1824.

Öfver fullmäktiges beslut angående licentmedel finnes en särskild serie protokoll för åren 1768-1772.

II Järnkontolets revisorers - deputerades - arkivalier.

I det Kungl. bref af den 27 december 1747, hvarigenom järnkontolets inrättande stadfästes, föreskrefs, att dess räkenskaper skulle årligen revideras af bruksägarne genom deras därtill utsedde deputerade. På allmän sammankomst 1751 antogo därpå bruksägarne ett i februari samma år date-
radt reglemente för "herrar deputerade till revision af järn-
kontolet" med närmare bestämmelser angående deras valsätt
och verksamhet etc. Enligt detta reglemente skulle dessa
deputerade sammanträda till revision den 3 februari hvar
år. På grund af svårighet för bruksägarne att i februari
möta i hufvudstaden ändrades emellertid genom beslut å
sammankomst den 13 februari 1760 tiden för deputerades
sammanträde till den 15 maj eller, om pingst då inträffade,
till måndagen efter pingst. Från och med 1761 har revisio-
nen alltså hållits i maj, och skall enligt senaste reglemen-
te af den 26 januari 1894 hållas i april eller maj.

Protokoll och handlingar äro i allmänhet sammanbundna
(^{antingen} vare sig) med fullmäktiges eller de år, då allmänna samman-
komster hållits, med bruks societetens protokoll. Vissa ti-
der äro de dock bundna särskildt. Från revisionerna finnes
dessutom en särskild serie så kallade decharger, d.v.s. af
revisorerna underskrifna redogörelser för kassornas ställ-
ning, innehållande jämväl meddelanden om ansvarsfrihet.
För de flesta år under tiden 1869-1893 - i allmänhet de år
då allmän sammankomst ej hållits - förekomma jämväl revi-
sionsberättelser, hvilka då äro bundna i fullmäktiges pro-
tokollsband. Slutligen finnas äfven särskilda protokoll
dels rörande revisionen af kontolets järn- och stålmanufak-
turräkenskaper under tiden 1749-1768 - hvilka emellertid
vid ordnandet sammanbuntats med öfriga revisionsprotokoll
för samma tid - , dels rörande revisionen af kreditivfondens
räkenskaper.